

Reflecties van
de skyline van
Pittsburgh en
de Andy Warhol
Bridge in de rivier
de Allegheny.

FOTO: ISTOCK

DE STALEN STAD

Tot halverwege de vorige eeuw blonk Pittsburgh uit in de staal- en ijzerproductie. Daarna raakte de stad lelijk in verval. Dankzij een universiteit van wereldklasse trok de stad knappe koppen en nieuwe business aan. Pittsburgh vond zich opnieuw uit en is tegenwoordig een walhalla voor foodies, kunstliefhebbers en techadepten.

Door Barbara Noordermeer

Pittsburgh was vroeger als de hel zonder dekseel', zegt gids Dave Sobel van Bike the Burgh

Tours. 'Het was er bloedheet en ontzettend smerig.' Sobel leidt ons op de fiets over een van de robuuste, goudkleurige bruggen die zo in het oog springen. Hun kleur verwijst naar de Golden Triangle, het hart van de stad, waarnaar we op weg zijn. Honderd jaar geleden was het uitzicht daarop belemmerd. Een vieze, donkere lucht hing toen in de straten, veroorzaakt door twaalf enorme staal- en ijzerfabrieken, die in en om de stad stonden. Dat rauwe zie je nog duidelijk terug in het straatbeeld en juist dat maakt Pittsburgh tegenwoordig zo interessant.

Op Mellon Square stapt Sobel van zijn fiets. Het plein ligt midden in het centrum en wordt omringd door wolkenkrabbers. De meeste opgetrokken als symbool van het succes van de grote industriële die in Pittsburgh vroeger de dienst uitmaakten. 'Kijk, die met die grijze kale wand was van staalmagnaat Andrew Carnegie', zegt Sobel. 'En die', Sobel wijst naar een hoog gebouw met een opzichtige frivole dakrand, 'was van Henry Clay Frick. Frick werkte vroeger voor Carnegie maar had nogal last van bewijsdrang. Daarom is zijn toren hoger en rijker gedecoreerd.'

Hert van ijzer

Tussen de enorme constructie van Carrie Blast Furnaces steekt de kop van een uit ijzer opgetrokken hert, gemaakt door kunstenaars met materialen die ze op het terrein vonden nadat de fabriek de deuren gesloten had. Deze voormalige hoogovens waren ooit

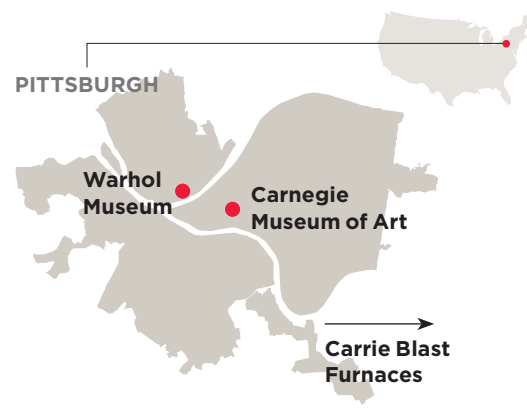
Rechts: Mellon Square wordt omringd door wolkenkrabbers.

in het bezit van Carnegie (de locals zeggen trouwens CarNEEgie) en zijn tegenwoordig een museum en een aandenken aan die succesvolle jaren. 'Delen van het Empire State Building in New York zijn hier gemaakt', vertelt directeur en historicus Ron Baraff trots, terwijl hij uitkijkt over de grote houten schuren en roestige overblijfselen van de fabriek in ruste. Werken in de gloeiende hitte die de ovens afgaven was geen pretje. 'Je kon op deze ijzeren buizen een steak bakken. Dat gebeurde ook. Tien seconden voor de ene kant, tien seconden voor de andere. In sommige restaurants kun je nog steeds een Pittsburgh Raw bestellen.' Een tour leidt ons door de binnenkant van de fabriek en langs creaties van kunstenaars die na de sluiting begin jaren tachtig het terrein ontdekten. Het is een van slechts twee voormalige hoogovens in Amerika die je kunt bezoeken.

Pannen tomatensaus

Terwijl de mannen zwoegden in de hoogovens, roerden de vrouwen in grote pannen tomatensaus in de ketchupfabriek van Henry Heinz. 'Omdat Pittsburgh zo vies was en Heinz zijn fabriek spic en span wilde hebben, kregen de dames iedere week een manicure', vertelt Dave Sobel als hij ons langs de Heinz-fabriek leidt, die inmiddels is omgebouwd tot luxeappartementencomplex.

Fabrieken die een andere bestemming hebben gekregen, zie je veel in Pittsburgh. Neem The Mattress Factory, verspreid over

Carrie Blast Furnaces is een van de twee hoogovens die je in Amerika kunt bezoeken. Er wordt nu kunst geëxposeerd, zoals dit uit ijzer opgetrokken hert.

Op de fiets verken je op een leuke manier de stad. Links: 'Zelfportret' (1989) van Andy Warhol, te zien in het Warhol Museum.

meerdere panden. De voormalige matrassenfabriek is nu een museum voor hedendaagse kunst en proeftuin, waar je letterlijk de kunstwerken in stapt en zo al je zintuigen prikkelt.

Andy Warhol

Maar als je kunst zegt in Pittsburgh, zeg je vooral Andy Warhol. In de manier waarop hij werkte komt de aard van zijn geboorteplaats duidelijk naar voren. 'Andy Warhol was een groots zakenman. Hij noemde zijn studio niet voor niets The Factory', zegt programmacoördinator Paul O'Brien tijdens een rondleiding door het zeven verdiepingen tellende Andy Warhol Museum, dat resideert in

een voormalig muziekpakhuis. 'Zijn manier van reproductie was uniek in de kunst. Het doet denken aan lopendebandwerk, en dat is synoniem aan de industrie waar het in Pittsburgh om draaide.' Naast de beroemde werken met de beeltenissen van onder meer Marilyn Monroe en Jackie Kennedy, die zijn doorbraak betekenden, hangen er ook intieme tekeningen, waarvoor het museum speciale Dandy Andy Tours organiseert. In de kelder zit een kleine studio waar bezoekers zelf à la Warhol een zeefdruk kunnen maken.

Ook de namen van Carnegie en Frick zijn aan kunst verbonden. Het Carnegie Museum of Art in Pittsburgh noemt zich het eerste

'Omdat Pittsburgh zo vies was, kregen de dames die bij Heinz werkten elke week een manicure'

Hotel Monaco is ingericht in art-decostijl. Boven: Butlerstreet in Lawrenceville, het Brooklyn van Pittsburgh.

museum voor moderne kunst in Amerika. En de kunstverzameling van dochter Helen Clay Frick is, samen met de autocollectie van vader Henry, te bezichtigen op het voormalig landgoed van de familie.

Restaurantplatform Zagat betitelde Pittsburgh in 2015 als culinaire hoofdstad van Amerika. Voor lekker eten ga je naar de wijk

Lawrenceville, vanwege de ongepolijste en dynamische sfeer ook wel het Brooklyn van Pittsburgh genoemd. In Butler Street zitten de beste restaurants. In het eclectische decor van Poulet Bleu kijk je vanaf de langgerekte *chefs table* de koks op de vingers. Even verderop in het Strip District brunch je bij Bar Marco in een oude brandweerkazerne met een hamburger gemarineerd in espresso – tevens een van de weinige restaurants in Amerika waar de fooi inclusief is.

Downtown ga je naar Täko, voor de inktvistaco's waar het restaurant zijn naam aan ontleent. De pracht en praal van vroeger zijn op te snuiven in Hotel Monaco, opgetrokken in art-decostijl, en het inspannende restaurant The Commoner. Barack Obama, die de stad tijdens zijn presidentschap meerdere keren bezocht, at bij Pamela's Diner 'de lekkerste pannenkoeken ooit' en haalde de koks van dit lokale restaurant zelfs een keer naar het Witte Huis.

Omdat de staalindustrie niet innoveerde, raakte Pittsburgh in verval. Opmerkelijk genoeg is het

In de Lobby Bar van het Ace Hotel kun je ook terecht voor een kop koffie.

Brunchen bij Bar Marco, dat is gevestigd in een oude brandweerkazerne.

juist innovatie geweest die de stad weer heeft doen swingen.

De Carnegie Mellon University, die door de bekende ranglijsten al jaren wordt genoemd bij de top dertig van de ranglijsten van beste universiteiten van de wereld, is daar in hoge mate voor verantwoordelijk. Google en Uber halen er hun talent vandaan. Zij hebben grote kantoren in Pittsburgh en gebruikten de straten van de stad als testcircuit voor de vroegste modellen zelfsturende auto's.

Bij Bakery Square, in de wijk East Liberty, creëerden de tech-bedrijven een eigen community. Vier jaar geleden opende daar ook het Ace-hotel zijn deuren en bevestigde daarmee het nieuwe, hippe karakter van de voorheen uitgerangeerde buurt. In de nabije omgeving is nu nog maar één staalfabriek in gebruik. □

Journalist Barbara Noordermeer reisde op kosten van het FD naar Pittsburgh.

REISINFO

● Pittsburgh kent een strenge winter en een hete zomer. De beste reistijd is daarom het voor- en najaar.

● Er gaan vanaf Schiphol geen directe vluchten naar Pittsburgh. De snelste optie is met een overstap op London Heathrow.

● Bike the Burgh Tours verzorgt fietsuur en begeleide fietstochten.

● Carrie Blast Furnaces is onderdeel van Rivers of Steel, dat cultureel erfgoed in Pittsburgh beheert.

● Het Andy Warhol Museum is dagelijks geopend van 10-17 uur.

● Het hart van de vroegere Amerikaanse industrie staat bekend als de Rust Belt. Naast Pittsburgh behoren ook Detroit (auto-industrie), Chicago (spoorknoppunt) en Cleveland (haven) tot het gebied, dat zich uitstrekt over zo'n acht staten in het midwesten van Amerika.

● Pittsburgh wordt soms ook aangeduid als het Hollywood van het oosten, omdat er zoveel films zijn opgenomen. Onder andere 'The Silence of the Lambs' en de Batman-film 'The Dark Knight Rises' spelen zich er af.

Barack Obama at bij Pamela's Diner 'de beste pannenkoeken ooit' en haalde de koks zelfs een keer naar het Witte Huis